

РАДЯНСЬКІ РЕПУБЛИКИ В 1923 РОЦІ.

(Огляд написаний спеціально для "Укр. Роб. Вістей".)

XII. СЕЛЯНСЬКИЙ БУДИНОК В ХАРКОВІ.

Умився я з дороги, переодівся, став і задумався: куди перше йти? Що оглядати? За ким питати?

Ніяк не міг я найти відповіді на ці питання. Бував часом таке "остовпіння" з чоловіком, що стремить, рветься до якогось рідного міста чи місцевості і вже дорогою мріє про те, як то він, прибувши на місце, кинеться в різкі сторони розглядати, знакомитися. А прибувши — стане і не знає з чого почати. В таку хвилину ним опанує байдужість, чиньтота, а правдоподібно безпорадність.

Таке саме сталося і з мною в дану хвилину, коли я лінувався сам в кімнату Сельбудинку. Вже й переодівся і капелюх надів на голову, а не знав куди йти. Сів в крісло і задумався. Що стиснуло за серце, важко стало, як то кажуть, на душі. Почувся я страшенно самотнім в цім ріднім місті, в невеличкій кімнаті Сельбудинку столиці Радянської України.

Через отворене вікно моєї кімнати до мене долітали голоси вулиці: десь чути було пісню, десь грали гармонію, писк коліс трамвая і глухий гамір топи — все зливалось в один невідірваний акорд.

А я сидів і різкі думки роїлися в голові: я в Харкові, в Селянському Будинку — найсильніше свербіла думка мій мозок. Що-ж далі? Що це за Селянський Будинок? Яке його завдання? Хто в ній мешкає? Яким цілям він служить? З якою інституцією був царський Росії його можна порівняти?

І мені чомусь прийшли на память "чайніе народної трезвости", в старій Росії. Перedomно наче у сні промайнуло рідне, темне, пiane, злодійське, гаухе містечко над Збручем. Таке любе й таке ненависте. Між нами обдуленими жидівськими хатинами стояла на горбочку "чайна народної трезвости", яка була під опікою "союзу рускаго народа". А що учитель того містечка був людиною радикальних поглядів, то він справді старався, щоби зробити ту "чайну" осередком просвіти серед селян. Даремні були його старання.

"Чайна" служила таки своєму призначенню. Наніється селянська братія в корми, а до чайної йде витверезуватися. Прийде який безсний Палій і замовивши чаю для всіх присутніх, затягне на триннадцятій глас:

"Свя-а-тий бо-о-ж-е..."

А коли вже далеко за північ старіється випросити його з чайної завдуваюча, молода ще,

сухорлява недочившася курсистка, тоді безсний затягне під регіт п'яної компанії:

"Яко іщегає дим от лица огня, тако да іщегає ця чайна, чайничка" (так звали завдуваючу)...

І починає гуртом і в роздріб бити шклянки, а часом і вікна. І ходить так бавало п'яна компанія з корми до "чайної" і з "чайної" до корми, а спати "стражники" (царська поліція), або як їх ще називали — архангели (за їх червоні шурки на грудях) заберуть в поліцію. На місцевій мові це називалося: "перенесення мошів з корми в поліцію". Це "перенесення мошів" звичайно відбувалося з такою процесією: один "стражник" з нагайкою вперед, другий позаду, а в середині чотирох селян (за повинність) несуть п'яні "мошви" за руки і за ноги. І ці "мошви" самі собі співають: "вічна пам'ять і вічний спокій скотині такий".

Часами збиралася в "чайній" і часами-твереза молодіж і співава народні пісні. Такі вечери були радістю для місцевого учителя Гринчука. Він, будучи сам бідний, угощав тоді молодіж чаєм і просив ще співати. Часами читав лекції, але не довго. За його любов до часами-тверезої молодіж, на донос членів "союзу істинно руских" вислали його на п'ять літ в Сибір.

Чайничка догосподарилася до того, що мусіла віддати свою гарну, розкішну косу, продати Жидові, щоби купити собі на паску кусок білого хліба. Та й того не прийшлося їй з'їсти. Нещастливий день паски прийшов до неї хор з Преображенської церкви "христувати" (був це, звичайно півнячий гурт хазяїв, і хазяїнських синків та дочок, що ходив в святі хата від хати "христувати", покі ноги змогли носити). Цему "хорови" віддала вона свою останню булку, яку звала "паскою". Злопала п'яна братія, ще й кляла, що "пані" не дає на горівку.

Чому я саме тепер пригадав цю погану історію? — Незнаю. Встав я неначе за просоння і вийшов в коридор. Пройшов коридором, поперечитав написи на стінах, зійшов один поверх низше і застукав до кімнати С. Пилипенка, редактора "Селянської Правди". Відчинила старенька жінщина, мати Пилипенка.

Перекинувшись кількома формальними словами, Пилипенко попросив мене приділитися до кавуна. Розмова не втяла, за винятком деяких питань Пилипенка про положення за кордоном.

Дуже тяжко зрозуміти чоловіка з першого погляду. Вже пізніше, коли я ближче по-

знайомився з т. Пилипенком, я побачив яка це працююча людина.

— Зайдіть завтра рано о годині 10-ій і ми разом підемо в місто і я познайомлю вас з деякими з наших хлопців та дам всякі потрібні вам вказівки — сказав він до мене, коли я побіжав йому "спокійної ночі".

Вийшовши з кімнати Пилипенка я рішив по четверти на сон грядущий. Пустивсь сходами вниз. Далеко не прийшлося йти, бо сейчас же на другім поверсі Сельбудинку є гарний ресторан. Всюди на стінах ресторану порозвішувано ілюстрації про походження людини. Ціа еволюція чоловіка в образах з відповідними написами до них. А поруч малюнок-сатира про сотворення чоловіка після оповідань біблій.

З ресторану двері в читальню. Є це досить обширна зала з великою бібліотекою в ній. На столах газети й журнали. Тут-же поряд вистава взірце-

вого сільського господарства, вказівки як ходити коло збіжжя, як виробляти різні; експонатів взірцевих селянських забудовань, зверхність трактора над волами; прикмети різних зарозливних і небезпечних хорів в скота, як їх пізнавати, як їх лічити і т. д.

З коридору того самого поверку двері в другу обширнішу концертну залу. Тут відбуваються часами лекції для прибуваючих селян і літературно-мистецькі вечірки селянських письменників "Плуг". Було вже пізно, коли я попереховно оглянув внутрішність Сельбудинку, направившись в свою кімнату. Лягаючи в постіль я сам з себе заміявся, що чомусь то пару годин перед цим моя думка з Сельбудинку в Харкові перескочила аж на прозятої памяти "чайну народної трезвости" в царській Росії.

Я сплюнув: згинь, бідо! Простякор. (Дальше буде.)

ІНСТИТУТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ІЛІЧА ЛЕНІНА.

В Радянських Республіках майже не найдеться міста, або навіть села, де не було-б якоїсь інституції ім. Леніна, або бодай вулиці міста. Велика скількість діточих закоронків названо його іменем. В Київі і Одесі є наприклад цілі діточі голиці під назвою "Ленінські". Але першим пам'ятником, який відноситься до імені Леніна це Інститут Леніна в Москві. На цьому Інституті, першому, поки що в Радянській Союзі, лежить велика і відповідальна праця по вивченню науки, яка зветься Ленінізмом.

Ціа метода революційної боротьби, її характер і законні, випрацьовані Леніном в цілім процесі його діяльності, творять цілу науку про революцію, іма котрій — Ленінізм. Думка про основи цього Інституту належить до московської організації Р.К.П., яка ввнесла до свою увагу на московській конференції в цвітні м. р. Праця для підготовки матеріялів архівної частини почала зароз-жє такі в цвітні під руководство Каменева при участі інших визначних діячів комуністів.

Під Інститут віддано окремі спеціальні будинки, о 9. липня м. р. Ц.К. Р.К.П. видав циркулярний відозву до всіх організацій і до приватних осіб з просьбою надсилання до Інституту всіх матеріялів, що мають відношення до особи і діяльності Володимара Ілїча. Інститут цей має отворитися мінувшого жовтня.

У відповідь на поклик 9. липня, в архівний відділ Інституту почали надходити цінні матеріяли з різних місцевостей. Многі місцеві організації виробили з поміж себе спеціальних осіб, котрим припоручено виділяти всі відповідні мате-

ріяли, що наводяться в посіданні тих організацій. Інститут навізє зносини з многими самостійно доваженими на місцях гуртками для вивчення Ленінізма.

Першим головним завданням Інституту є збирання всіх рукописів і листів як самого Леніна, так і осіб, що переписувалися з ним.

Інститут має вже дуже цінні матеріяли: неопубліковані ше твори, переписку, черновики, конспекти, резолюції, поодинокі думки і замітки. Комплектується бібліотека зі всіх творів Леніна, виданих на всіх мовах і всіх творів, присвячених йогому, або маючих до него якебудь відношення, і взагалі із області соціально-економічної праці, що освічує працю Р.К.П., основателем якої і безсмертним її провідником був В. І. Ленін. Також робляться заходи до вложення детальної біографії Леніна.

Інститут буде видавати Бюлетень з повідомленнями про діла праці в ній і звіти про надання матеріялів, а також буде містити інструкції своїм помічникам на місцях.

Таким робом Інститут імені Леніна вдається зробити науково-дослідно-видавничим центром по вивченню Ленінізма. Крім рукописних матеріялів, що зберігаються в спеціальних незгоряємых касах, вибираються предмети, які були колинебудь даровані Леніну і ин. З них створиться музейно-експонатний відділ при Інституті. До цього відділу належить повна збірка фотографій.

ГОЛОС НАШИХ ЧИТАЧІВ.

З ЛІСОВИХ КЕМПІВ В ОНТЕРІО.

Як нам відомо вже, що хоч в теперішних часах в Канаді дуже безробіття, то еміграція з Європи отворена. На днях приїхав до одного міста один мій товариш з Європи. Побувавши пару днів в цім місті без роботи, страшенні поспішави пару дозвіль, що мав ще при собі, він опинився без зарплатного листа при душі. На двір дошкучає зима. В кишені так само вже. Роботи ніякої нема і нема вигляду на неї. А тут ще в "її" словечка по англійськи не розумію.

Блукаючи так безнадійно по тротуарах міста, вдумався він зайти до канцелярії, де дають роботу. Про такі канцелярії від чує в старім краю, тому й не поспав дуже в зневіру. Він ввійшов, то коли лиш до канцелярії, а там певно вже дістане роботу.

Як задумав, так і зробив. Допитавшись де є така канцелярія, попросував-туди. На його прелестну радість він стрівнувся там з таким, що мінють з ним розговоритися. Це був також гурток робітників, що не могли дістати роботи в місті та загодилися з офісу іхати на зарплату до міста. Він швидко спитав нас, чи не можна б тут дістати роботу.

— Ні, товаришу, тут в місті роботи нема, як маєте охоту, їдьте з нами до міста; платя від 35 до 40 доларів в місяць, то й зможемо дещо заробити.

Приздумавши товариш якось перадо згодилися. Приступав з ним до тотого панка офісника, що занеусав до роботи, щоби записав і цього товариша. Панок перше спитав його чи має добру валуку, бо компанія платити кошти подорожж аж на місце де маєте роботу. Побіг він по валуку і за пару хвилин був вже назад з нею на місце. Взяли від нього про валуку і казали йому прийти завтра на стацію, звідки їдьте до роботи.

Другого дня раненько прийшов він на стацію, де стрівну я інших робітників, що мали відїздити до роботи в те саме місце що й він. Було нас всіх дев'ять. Зайшли ми всі до вагона, поклали й нетерпеливо очікуємо відїзду. Ми знали, що від пів-одинавтиї рано до першої години в році опинимось на останній стації, де чекає нас робота.

Поїзд рушив. Через цілий день іди ми говорили між собою про різні речі, й не оганізували, як зближась вечір. Около 9-ої години пішли всі спати, тільки цей один товариш не спав. Він сидів в лавці і читав якусь книжку.

Пізніше вночі переходить попри нас кондуктор з повідомленням, що на найближчій стації маємо висідати. Всі зірвалися на рівні ноги і кожний пороз-жє своїми манатками, щоб бути готовим до висідання.

Нараз поїзд спинився. Стація Тамп-Фолс. Повисали ми з поїзду серед ніч і розглядаємося, де б то переїхати до білого дня, бо на дворі дощ і бленкетів. Знайшли ми приміщення в шеку, де було кілька діжок і бленкетів. Там пересиділи аж до ранку. Недалеко шеку була кузня, де ми мали йти сидіти і відаток до роботи. По сіданку прийшов до нас один Англієць, що мав нас перепроводити на місце до роботи і сказав нам, що маємо перейти через озеро, через яке ще не перемінене сезону ніхто не переходив. Трохи нам стало страшно, що ми першій йдемо; були боже ліз заляомитися й потонемо в глибокій воді, як рудий миші.

Але наші любовання не дуже були на місці, бо хоч ліз час від часу виловував під ногами, то всеж таки добилися швидко на другій беріг. Зайшли ми до кемпі ввечер, де застали около 35 людей, що попередено туди приїхали.

Порівнюю в думках стан наших людей в старому краю і тут, в Канаді. Чи є різниця? І тут біда і там біда. Але, всежтаки в розп'ятій Галичині, де наш народ живе близько себе, збитий густими селами, життя пішло далеко вперед. Там вже молоде покоління виростає свідоме, здорове. А тут, в цих фермерських селах, люди самі Тручають свої дні і думають про ті дні, а більше — нічого.

Цікавлюся, чи читають щонебудь люди. І по кількох днях переконаюся, що моя цікавість змішана. Матеріальні умовини фермерів такі, що вони не в силі передплатити собі газети, купити книжки. Інша річ, часами можна й це зробити, але далеко відсталисть і вічна нужда, кидають наших людей в обняття великого ворога людського життя та розвою — в обняття алкоголю. А це жах!

Повільно виростаю й я в це життя. Минають дні за днями і я ходжу, як приголошений. Старося не пізнаю, на все найти причину. Геї! Як багато-багато можна писати про це. Але хіба воно допоможе? Хіба цим щобудь врятується? Приходять на думку слова Бориса Гринченка:

Ляка тут застали ми без бленкетів. Робітники, яких ми застали поклали нас тим, що ми вже тут готові все застали, отже нема чого нарадити думи і те все майстерувавши, щоб було до снаги. Поки не зробили, самі мусіли спати на дворі від дерев.

Наш товариш, що через цілий час мочав, нараз заговорив: "Товариші робітники! Вітаю я від англійських робітників аж за море, думаю, що тут стане трохи легше, але як бачу, робітничка доля скрізь однакова. Нам, товариші, треба подати собі руки і упинутися за своїм".

За який час робітники почали вже інтересуватися робітничим питанням. Вони люблять з ним говорити, бо він все про щось таке говорив, що пригадувало всім болочі спомини їхньої минувшини.

Коді одного разу спитав мене цей товариш, чи не маю я якої доброї книжки до читання, то я йому сейчас подав кілька робітничих брошурок, між ними й драми М. Ірчана: "Віднайти" і "Безробітні".

"Бачите товариші, — промовив він жалісно, — оцей Мельничук, про якого тут і в цій драмі йде мова, добре мені знаний. В останніе я бачив його хлопців, як переходили Збруч, та почували в одного попа. Ранком вони посиділи, і давши їм трохи хліба, в їх вже більше не бачив. В останніе я працював з Мельничуком. Він так і говорив мені, що вже назад не вернеться. Він бачив добре тернисту дорогу перед собою, однак не зневірився в своїй раз наміченій завдання, а йшов тою дорогою сміло аж до останку свого життя".

Тепер цей товариш загодиться назад в дорогу до Галичини. Найкращі його літа забрали війна, але й тих літ, що осталися ще йому до життя він також не пожаке скоро цього буде вимагати справа визволення робітничого класу. Він готов стрівнуся з другою війною в Галичині, з військовою совою, та охоче наставити свої груди проти ворожих куль, щоби тільки здобути волю обезцареній Галичині і не волочитися більше саїтми.

Робітник.

ДІТОЧИЙ КОНЦЕРТ В ДРОМГЕЛЕР, АЛТА.

В нещазо, 20. січня відбувся в Українських Робітничих Дому в Дромгелер діточий концерт, відданий діточі збути волю обезцареній Галичині і не волочитися більше саїтми.

Цей концерт треба зазначувати перше: самий діточий школи, друге: родичам, що посилають своїх дітей до школи і третє — робітникам цієї місцевості за удержання цієї школи.

Було-б дуже добре, щоби самі родичі більше заінтересувалися наукою своїх дітей та заохочували їх до науки, до знання, бо темнота і невідомість є найбільшою причиною тяжкого положення робітників і тим самим їх дітей. Учителі ледво то мають сам-зробити, коли родичі осяжються байдужими, а тим самим і їх діти. Робітники добре розуміють, що у нас нема фахових учителів, але це не значить, що ми не повинні учитися і учити своїх дітей. Ми повинні зі своїх власних радів видивити пролетарську інтелегіенцію. А поки що учимо одні других і своїх дітей.

Родичі в дома повинні заохочувати дітей, посылати їх до школи. Досить старої поговірки, що мовляв, "мій батько не знав писемь а жив, не знаю я і живі і обидувся без него мої діти". Це є найгірше лихо серед нашого робітництва. Так само в об'язком матері є ставати членською жіночого відділу, ставати тому, щоби

набиратися свідомости, бо коли свідомо матір, то свідомо буде її дитина. Мати і дитина, дві нерозлучні істоти. Схилимо до корисного зтворити свідомо мати для своєї дитини. А школа такої матері буде дуже важною, бо тоді легко буде учителю говорити з такою дитиною. Родичі дають свої дітям моральне і чеще виконання і це буде найбільшим скарбом для наших дітей і для всіх наших. Заохочуйте своїх дітей до школи і самі піддержуйте робітничу діточу школу. Дайте одну частину науки дитині ви самі, другу дасть учитель, а третю книжка. І тоді перед вашою дитиною отвориться світ, дав не усміхнеться життю. Виконаймо, товариші, свою пролетарську інтелегіенцію, виконаймо її з молодого робітничого покоління. Виробіть з свого покоління робітників і пера і солдо. Нашій організації конче потрібні такі люди. Молоде покоління повинно прийти на зміну старшому. Нам треба зедати свої сили доколя своєї організації і своєї преси, а для цього треба, щоби наші діти, крім англійської мови, добре знали ще й українську.

З концерту прийшло колєкти на дальній розвиток діточої школи в Дромгелер \$54.41, за які складеться ширшу дошку для заохочування. Товариші і товаришк жертоводів проситися вибачення, що їх імена не подані в газеті, як це проголошувалося на концерті, а не з тої причини, що міню жертоводів не зазначували на ковертах своїх сум, яку вони жертвували а міню ще й не пошлюсували своїх імен. Даліше, товариші, що отворили конверти, спішніться і перемішайте конверти та не впади по порядку на листи. Однак ця загальна сума колєкти була проголошена на концерті і ще тепер проголошується в газеті. На слідуочий раз просимо всіх жертоводів писати на ковертах виразно свої імена і жертвану суму і це буде для взаємної користі.

З товаришским привітом.

Член Шкільної Ради.

Портєкє Іа Прєрї, Ман.

Дорога Редакціє!

Прощу о ласкаве улаєння місця на сторінках вашого часопису для моїх пар стрічок, де хочу сказати про міню тов. М. Шатульського організатора Ст. Укр. Роб. Дім в Вінніпегу.

Місцеві робітники зійшлися на міню громадно і були незвичайно захоплені рефератом т. Шатульського, котрий говорив дуже популярно про робітничий рух в різних країнах та про відносини капіталістичної класи до робітництва в цілому світі. Найстрашніший страждання переживає тепер робітництво в Сх. Галичині під свавольною польською шляхецькою владою, яка захопила цю нещезнуку Пів країну звлякши зрадї українських патріотичних підпунків. Своєю дискретурою Польща переводить маси українського населення. Щоб не бачити того страшного свого злочину зглядом свого народу та уникнути цим з боку робітників, української патріотії розбігання по різних країнах немов сполоханий серень. А польська шляхта дальше оперує українським населенням. Але про наших борців в Сх. Галичині виключає нові лані свіжких борців-мемістик, котрі вже пригтадуть тепер польським панам передсмертне прощання своїх товаришів під-мрами, котрї-ської торми. Не забувають вони і про своїх рідних панків, тай не забувають.

На закінчення реферату товариші зложили на дальшу поїтку т. Шатульського \$7.00, а з каси внаступно було \$3.00, що разом робить \$10.00. Зложили свої жертви слідуочі: Т-во "Зоря" \$3.00; по \$1.00: Н. Горбич, В. Литвин, Д. М. Назар, С. Амброся, А. Грабовський, В. Березка.

В. Литвин, орг.; Н. Горбич, рек. секр.

М. ІРЧАН. 18) ЗА ОКЕАН. (ПОДРОЖНІ ВРАЖІННЯ.)

Похитуюся від швидкого темпу потуги і хочу думати щось. Але годі. Цілі рої думок насуються чорною хмарою і я нічогісничко не розумію. Хочу опертися і думати про щось одно. Та не можу. Не можу. Ось дивлюся кризь вікно і це сумнієє стає. А хтось з моїх співтоваришів пояснює:

— В цих аїсах ще живуть Індіанці... Так. Індіанці. В аїсах живуть Індіанці. Жили і живуть в них з покончику, з тих часів, кодан на цій землі не було ще ані одної білої людини. А все в аїсах.

Мимоволі згадую отчаяну боротьбу цього народу перед віками. Якось болісно згадую винищення їх горлікозо і сирфілсом, тай пригадується наше прекрасне гуцульське племя. Його доля така подібна до цих Індіанців. Дарма, що вони в другій частині земської кулі. "Дивілізація" і хочеться плакати і скітяться. І дольо сухі пальці, аж тріщать, а вуй-

ко дивиться з боку на мене і ласково завважує: — Не ломіть пальців, бо на старість будуть трістяться руки... — Ех вуйку! Мені 27-ий рік, а руки вже трістяться... Цілий я трясуся. Не доживу я до того віку, що ви. Ваші сльозі з "її" екстра геки" і горілка, а ми — подільські лани і українські степи... Панські полони, невиспані ночі на дощах, на морозах...

Вуйко хитає головою, як автомат. Він розуміє і нерозуміє. В нього свої думки. Тільки обриваний, жовтий і похиланий робітник — бідний фермер дає мені шматок білого хліба. Не голодний я, їсти маю що, але — який дорогий цей хліб! Беру і пробую їсти. І — гебї дитина! Відвертаюся до вікна, бо чую, що давалося сльозам.

Хліб! Хліб! Зміст нашого життя. Наша нужда, наше горю, наша радість. Але ніхто з співтоваришів не

бачить моїх думок, не догадується, чому я замовк і не треба. Так краще.

Вечер. Кондуктор ввічливо пояснює, що мені треба висідати і я прощаюся з робітниками. Коротко, але шире. Може зустрінемося денебудь? Можливо.

Холодний вечір обвіяв мене ще холоднішою чувиною. Не велика стаційка, з кількома будинками і я серед невідомих людей. Шукаю очима моїх своїх. Нікого немає і мене повільно оховає тривога. Що робитиму тут цілу ніч? Заходжу в будинок і бачу: під другими дверми, з батоном в руках, стоїть синий чоловічок, а біля нього дівчинка. Пригладуюсь, підходжу. З памяти вириває давня постать очого чоловіка, як я був ще малим хлопцем. Тоді в нього були чорні вуса і здорове, червоне обличчя.

— Ви? — Я.

І видивився на себе, неначе не віримо собі. Але повільно наші обличчя просяноються і ми міцно-міцно тиснемо свої руки. Ах, як дуже міцно. Без слів розуміємо себе.

Канадійське-українське село. Вправді моя домівка деїцо подальше цього села, але я вми-

— А вона? — питаю показуючи на дівчинку.

— Марія, сїнова донька... Геї-геї! А син був ще хлопцем, моїм ровесником. Пролетіли наші літа, якби батоном тріснув.

На право ліси, на ліво ліси, а довкола чорна ніч. Біжать коники по першому сніжку і дивно-таємно бреньять мої слова. Роскаую про все, вичаюмо всі радості і болі. І слухаю це-ж саме. Чому то ми не можемо говорити про щось інше? Бо не вміємо втікати від злобної долі.

Видается мені, що я знов в нащій Галичині. Білі стіни, традиційна піч. І вогонь падаєхотить весело, як бувало в рідній хаті. І постаті з зажуреними головами, і слова туманні, невеселі.

Довго-довго під ніч говоримо, аж старий дідусь засипляє. А я, переповнений новими вражіннями, прощаюся з усіми і лягаю теж. Не можу заснути, перекадаюся з боку на бік.

— Не став би дивитися, хотів би забути.

Тах силі забути нема! То рідні села, то рідні люди, То наша Україна сама.

З Вінніпегу принесла пошта нові газети. Читаю в "Українських Робітничих Вістях" про святкування річниць героїської смерті т.т. Мельничука, Шереметі і Цепка, та про виставу моєї драми "Дванайцять".

Болісно заболіло серце. Згадав Дорогого Степана, Петра, Івана. Тільки рік, як вони лягли в сирну землю, так сміло, так безстрашно.

І знову біжати коні дрібним кроком і знов на право ліси, на ліво ліси, а по сердіні, як святочна скатерть, біла доріжка. Я десятий раз розкаую безсвоєюм про трагедію безсмертної дванайцятки. Вони хиталють сумно головами і тихо жаліються на "морген".

А я переконую себе, що їду у Вінніпег. Ввечером буду в Вінніпегу.

Нежданний гість.

(Далі буде.)